

Broj: 03-45.2-29-483-2/19
Istočno Sarajevo, 3.5.2019. godine

:

POSLOVNI PLAN
BAS/TC 37
Sigurnost građevina od požara

1. Uvod

Predmet rada Tehničkog komiteta BAS/TC 37, *Sigurnost građevina od požara* (u daljnjem tekstu: BAS/TC 37) obuhvata standardizaciju u oblasti sigurnosti građevina od požara, donošenje standarda koji sadrže ponašanje i klasifikaciju građevinskih proizvoda, komponenti i elemenata konstrukcije pri požaru, procjenu opasnosti od požara, za protivpožarne sisteme u objektima, vatrostalne proizvode i finu keramiku.

BAS/TC 37 prati rad sljedećih korespondentnih komiteta:

CEN/TC 127 - *Fire safety in buildings / Sigurnost građevina od požara*

CEN/TC 184 - *Advanced technical ceramics / Visokootporna keramika*

CEN/TC 187 - *Refractory products and materials / Vatrostalni proizvodi i materijali*

ISO/TC 92 - *Fire safety / Zaštita od požara*

ISO/TC 33 - *Refractories / Vatrostalni proizvodi*

ISO/TC 206 - *Fine ceramics / Fina keramika*

BAS/TC 37 je formiran Rješenjem direktora Instituta za standardizaciju BiH o formiranju Tehničkog komiteta br. IP-6537/04-02BM od 23.12.2004. godine. Trenutno je aktuelno Rješenje o promjenama u Tehničkom komitetu BAS/TC 37 br. 03-45.1-29-995-1/18 od 13.07.2018. godine.

Tehnički komitet BAS/TC 37 je formiran radi:

- analize potreba i pripreme prijedloga za preuzimanje međunarodnih i evropskih standarda;
- razmatranja inicijativa i utvrđivanja programa i planova rada u području djelovanja;
- razmatranja i utvrđivanja metoda rada i aktivnosti na izvršavanju planova rada TC-a;
- osnivanja radnih grupa (WG) i *ad hoc* grupa (AG) te definiranja njihovih područja rada i zadataka;
- usklađivanja planova rada WG-a;
- pripremanja i utvrđivanja nacrti i prijedloga BAS standarda;
- razmatranja mišljenja, primjedbi i prijedloga dobijenih u toku javne rasprave;
- pripremanja i prezentiranja stručnih mišljenja odgovarajućim tijelima međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju u skladu s procedurom pripreme međunarodnih i evropskih standarda, te korištenja drugih mogućnosti uključivanja u njihov rad;
- saradnje s drugim tehničkim komitetima i subjektima koji se bave aktivnostima u vezi sa standardizacijom.

Takođe, za predmete standardizacije iz oblasti rada BAS/TC 37 za koje ne postoje evropski standardi i drugi standardizacijski dokumenti, BAS/TC 37 može da donese odluku o preuzimanju međunarodnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata, a ako oni ne postoje, može da donese odluku o preuzimanju nacionalnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata drugih zemalja, s kojima Institut ima potpisan ugovor, kao i o izradi izvornih BAS standarda.

2. Poslovno okruženje

2.1 Opšte

Na poslovno okruženje utiču politički, ekonomski, tehnički, zakonodavni i socijalni aspekti. U kontekstu nastojanja Bosne i Hercegovine da se što prije integriše u Evropsku uniju, u toku je proces usaglašavanja nacionalnog sa evropskim zakonodavstvom, koje se vrši putem preuzimanja evropskih standarda i direktiva Novog pristupa EU. Na osnovu tog procesa, tehnički komitet BAS/TC 37 vrši usaglašavanje bosanskohercegovačkih standarda sa evropskim standardima i to usvajanjem evropskih standarda kao nacionalnih. Osim toga, prilikom preuzimanja evropskih standarda kao bosanskohercegovačkih moraju se povući svi nacionalni standardi za iste predmete standardizacije koje su u suprotnosti sa njima. Po tom principu tehnički komitet BAS/TC 37 vrši preuzimanje evropskih standarda i srodnih dokumenata u našu standardizaciju.

Primjenom ovih standarda:

- obezbjeđuje se visok nivo sigurnosti građevina i proizvoda
- smanjuju se ekonomski troškovi zdravlja i sigurnosti na radu
- obezbjeđuju se efikasnija rješenja
- obezbjeđuju se metode ispitivanja
- daju se smjernice za ocjenjivanje usaglašenosti
- obezbjeđuju se energetska efikasnost
- daju se uputstva i smjernice za postupke održavanja i korišćenja

Krajem 20. i početkom 21. vijeka komitet ISO/TC 92 i CEN/TC 127, a samim tim i komitet BAS/TC 37, razvijali su standarde za ispitivanje opasnosti od požara u duhu razvoja požarnog inženjeringa vodećih svjetskih firmi iz ove oblasti. Ova tendencija se i dalje nastavlja.

Što se tiče vatrostalnih materijala oni su bitni za proizvodnju čelika, cementa, gvožđa, stakla, keramike, obojenih metala, u petrohemiji, odnosno gdje je god su neophodne visoke temperature u proizvodne svrhe. Vatrostalni materijali ne samo da se primjenjuju na visokim temperaturama, već i uz minimalne gubitke toplote.

U početku sirovina je bila glina visoke čistoće, ali sada postoji veća raznovrsnost uključujući i sintetičke materijale. Mnoge sirovine se uvoze iz zemalja izvan Evrope. Obrada sirovina u industriji vatrostalnih materijala je poboljšana, dok je količina sirovina (u tonama) smanjena.

Potražnja za vatrostalnim proizvodima je u direktnoj vezi sa zahtjevima potrošača u industriji, pri čemu je najznačajniji potrošač industrija proizvodnje čelika.

Razvoj materijala smatra se jednim od najvećih tehnoloških napredaka u mnogim oblastima. Vitalni dio ovog opšteg procesa čini razvoj i unapređenje standarda.

Tehnički komitet CEN/TC 187, uspostavio je snažnu vezu sa Evropskim industrijskim udruženjem koje prati poslove u oblasti industrije vatrostalnih materijala (European Refractories Producers Federation (PRE)).

2.2 Kvantitativni pokazatelji poslovnog okruženja

Donošenje i objavljivanje standarda iz ove oblasti predstavlja podršku industriji, proizvođačima izvođačima radova, laboratorijama, korisnicima i projektantima ovakve vrste zaštite.

Pošto požari predstavljaju opasnost na svim geografskim područjima, nastoji se uspostaviti globalne metode i smjernice za procjenu požara. Nekontrolisani požari i njihova učestalost izazivaju opštu i vrlo značajnu brigu u svijetu. Tako na primjer u razvijenom svijetu, usljed vatre, strada od 10 do 20 ljudi na milion stanovnika godišnje, a gubici uslijed požara iznose oko 0,2% bruto nacionalnog dohotka godišnje. Zgrade za stanovanje mjesto su većine fatalnih požara.

Što se tiče vatrostalnih materijala, najveći svjetski proizvođači i tržišta za vatrostalne materijale nalazi se u Rusiji, Kini, SAD i Brazilu. Njemačka je najveći potrošač u regionu zaslužan za gotovo 20% potrošnje. Polovina od deset najvećih svjetskih kompanija vatrostalnih materijala imaju svoja sjedišta i glavne razvojne kapacitete u Evropskoj uniji.

2.3 Zahtjevi tržišta

Standardi iz nadležnosti ovog tehničkog komiteta BAS/TC 37, primjenjuju se u poslovnom okruženju Bosne i Hercegovine.

Tržište neprekidno želi da vidi konkurenciju i različite metode ispitivanja opasnosti od požara koje će u osnovi mjeriti iste stvari.

Pošto su standardi iz nadležnosti ovog tehničkog komiteta u relativno širokoj upotrebi, neophodno je da se prate tržišni trendovi i neprekidno radi na inoviranju i donošenju novih standarda. Razvoj novih tehnologija ili poboljšanja već postojećih proizvoda, kao i prateće opreme koja se koristi u industriji, na radnim mjestima u svakodnevnom okruženju, pri transportu, u laboratorijama itd., zahtjeva dodatno i kontinualno praćenje tržišta radi ponude odgovarajućih savremenih standarda kojima se mjere performanse proizvoda.

Novi materijali, nove tehnologije ispitivanja i procjene stanja, kao i zahtjevi za povećanje bezbjednosti i usklađenosti sa ekološkim zahtjevima dovode do potrebe za revidiranjem postojećih ili izradi novih standarda.

2.4 Aspekti zaštite okoline

Primjenom standarda i srodnih dokumenata razvijenih u okviru tehničkog komiteta BAS/TC 37, obezbjeđuju se preduslovi za zadovoljenje svih zahtjeva za zaštitom životne sredine.

Smanjenje učestalosti nekontrolisanog požara i čišćenje poslije kontaminacije od požara može se smatrati da ima pozitivnu ekološku korist po rizik i zdravlje. Sve ovo može imati i dugoročne ekološke efekte. Smanjenje rizika od paljenja do blizu nule je najefikasniji način da se minimizira uticaj na životnu sredinu.

Standard BAS ISO 26367-2:2018.godine propisuju smjernice za procjenu štetnih uticaja požara na životnu sredinu.

Standard BAS ISO 13344:2017 propisuju određivanje smrtonosne toksičnosti od produkata sagorijevanja u požaru.

Unapređenje životne sredine uključuje smanjenje potrošnje energije, korišćenje čistijih energetske resursa, kao i korišćenje alternativnih goriva u procesima proizvodnje.

U radu komiteta BAS/TC 37 predviđa se i donošenje nacionalnih standarda koji se odnose na aspekt upravljanja zaštitom životne sredine u oblasti vatrostalnih materijala. Usaglašavanje bosanskohercegovačkih standarda sa evropskim, svakako će doprinjeti poboljšanju odnosa prema životnoj sredini i usaglašavanju postojeće prakse upravljanja zaštitom životne sredine sa zahtjevima direktiva EU i odgovarajućih standarda.

3. Očekivane koristi od rada BAS/TC 37

Osnovne koristi koje se očekuju od rada BAS/TC 37 jesu sljedeće:

- donošenje BAS standarda koji su identični s evropskim i/ili međunarodnim standardima, čime se obezbjeđuje efikasan način za provjeru ispunjenosti uslova utvrđenih zakonima i/ili propisima donijetih na međunarodnom, regionalnom ili nacionalnom nivou;
- pružanje podrške nadležnim ministarstvima i drugim tijelima državne uprave u aktivnostima koje se odnose na usklađivanje propisa s evropskom regulativom, obezbjeđivanjem BAS standarda usklađenih s evropskim i/ili međunarodnim standardima;
- zaštita potrošača;
- uklanjanje prepreka u trgovini;
- predstavljanje i zastupanje interesa BiH u postupku donošenja evropskih i međunarodnih standarda.

4. Zainteresovane strane

Sve zainteresovane strane u BiH su pozvane da učestvuju u radu ovog tehničkog komiteta, uz osiguranje ravnopravnog učešća i zastupljenosti svih interesnih grupa. Moguće je i učešće u statusu posmatrača, pod određenim uslovima koji su utvrđeni Internim pravilima Instituta za standardizaciju BiH. Sve zainteresovane strane mogu da predlože usvajanje određenih standarda.

Zadatak ovog tehničkog komiteta je da u narednom periodu u svoj rad uključi što je moguće veći broj zainteresovanih strana a to su: organi državne i lokalne uprave, javna preduzeća, proizvođači, izvođači radova, projektanti, serviseri, instituti, laboratorije i dr.

5. Ciljevi i strategije za njihovo ostvarivanje

5.1 Ciljevi

- Usvajanje standarda iz oblasti sigurnosti građevina od požara, standardizacija postupaka za procjenu opasnosti i rizika od požara za život i za imovinu, projektovanju, materijalima, proizvodima i dijelovima za sigurnost od požara. Smanjivanje opasnosti i rizika od požara, određivanjem radnih svojstava i ponašanja tih materijala, proizvoda i dijelova zgrada i konstrukcija u skladu s Internim pravilima za standardizaciju Instituta;

-
- Usvajanje prioriternih standarda iz oblasti sirovina i proizvoda industrije vatrostalnih materijala u skladu s Internim pravilima za standardizaciju Instituta;
 - Usklađivanje nacionalnih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata s evropskim i/ili međunarodnim standardima i drugim standardizacijskim dokumentima;
 - Preispitivanje svih BAS standarda u roku od pet godina od njihovog objavljivanja i donošenje odluke o povlačenju onih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koji imaju isto područje primjene kao evropski ili međunarodni standardi ili drugi standardizacijski dokumenti;
 - Zastupanje interesa BiH u oblasti rada tehničkog komiteta pred odgovarajućim evropskim i međunarodnim komitetima za standardizaciju kroz učestvovanje bosanskohercegovačkih stručnjaka u radu navedenih tehničkih komiteta;
 - Primjena osnovnih principa standardizacije;
 - Promovisanje interesa Instituta za standardizaciju BiH;
 - Odgovor na zahtjeve zainteresovanih strana.

5.2 Strategija za ostvarivanje ciljeva

Ostvarivanje ciljeva BAS/TC 37 zasniva se na definisanju prioriteta rada, a to su:

- Praćenje rada korespondentnih komiteta i preuzimanje novih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata;
- Povećanje broja bosanskohercegovačkih stručnjaka u radu navedenih korespondentnih komiteta;
- Prevođenje što većeg broja standarda na jedan od službenih jezika u BiH;
- Povećanje broja zainteresovanih strana koje će učestvovati u radu BAS/TC 37;
- Sprovođenje periodičnih sistematskih pregleda i preispitivanja svih standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koje je pripremio BAS/TC 37, kako bi se obezbijedila validacija primjene za sve zainteresovane strane koje koriste ove standarde;
- Revidiranje tekstova povučenih BAS standarda objavljenih na jednom od službenih jezika u BiH u skladu s novim izdanjima evropskih ili međunarodnih standarda, kako bi se održao ili povećao broj objavljenih BAS standarda nastalih preuzimanjem evropskih i/ili međunarodnih standarda na jednom od službenih jezika u BiH;
- Informisanje članova BAS/TC 37 o revidiranim Internim pravilima za standardizaciju Instituta.
-

6. Faktori koji mogu uticati na ispunjenje i implementaciju programa rada

- Nedovoljno učešće domaćih stručnjaka u donošenju BAS standarda;
- Nezainteresovanost stručne javnosti za učešće u javnoj raspravi i dostavljanje primjedbi i predloga u vezi s nacrtima BAS standarda koji se stavljaju na javnu raspravu;
- Nedostatak finansijskih sredstava koji onemogućava obezbjeđenje odgovarajućih prevoda i upućuje na preuzimanje standarda metodom proglašavanja/korica, što umanjuje kredibilitet ovih standarda u poslovnom okruženju;
- Neblagovremeno dostavljanje prijedloga zainteresovanih strana za donošenje BAS standarda pri izradi plana rada BAS/TC 37;
- Nedovoljno pridavanje značaja radu članova BAS/TC 37 i njihova opterećenost poslovima u matičnim organizacijama koje su ih delegirale, što može da dovede do nedovoljnog

učešća članova BAS/TC 37 na sjednicama, a samim tim i do odstupanja od plana usvajanja standarda.

- Nepostojanje prevoda odgovarajućih BAS standarda na jednom od službenih jezika u BiH iziskuje dodatne napore i sredstva koji su van oblasti rada BAS/TC 37 i Instituta.

7. Plan aktivnosti

Aktivnosti BAS/TC 37 usklađene su s planovima rada tehničkog komiteta kroz:

- planove pripremanja, donošenja i objavljivanja BAS standarda i drugih standardizacijskih dokumenata u navedenoj oblasti rada, u skladu s Internim pravilima za standardizaciju Instituta;
- obezbjeđivanje usaglašenosti BAS standarda i drugih standardizacijskih dokumenata s evropskim i međunarodnim standardima u navedenoj oblasti rada;
- učestvovanje u izradi i preispitivanju standarda i drugih standardizacijskih dokumenata koje donose evropske¹ i međunarodne organizacije za standardizaciju u navedenoj oblasti rada;
- druge aktivnosti koje predloži Savjet za standardizaciju BiH;
- druge aktivnosti na prijedlog zainteresovanih strana.

Dostavljeno: 1. Sekretarijatu BAS/TC 37
2. a/a.

DIREKTOR

.....
Aleksandar Cincar